

DVORAC MOKRICE KROZ STOLJEĆA

Već u rimsko doba spominje se vojna utvrda ROMULA koja je bila smještena na brdašcu na kojem se danas nalazi dvorac Mokrice.

Pored utvrde prolazila je rimska cesta koja je u Sloveniji imala veliku važnost povezivajući Oglej (Akvileja), Ljubljanu (Emona) i Drnovo kod mjesta Krško (Neviodunum), a svojim prolaskom kroz Sisak (Siscia) omogućavala je povezivanje s istokom.

Da je ROMULA tada bila značajna vojna utvrda potvrđuje činjenica o njenom upisu u kožnu mapu zemljovida TABULA PEUTINGERIANA iz 4. stoljeća. Ispod utvrde nalazilo se i istoimeno naselje. Postojanje tog naselja dokazuju brojne arheološke iskopine predmeta iz tog doba.

Iz tog doba značajna je i rimska cisterna na području Mokrica koja je nekad bila zatrpana a 1809. godine ponovno obnovljena. Cisterna nije bila klasičan izvor, nego se je u njoj skupljala kišnica a smještena je bila u desnom kutu dvorskog dvorišta. Postoji i njena kopija koja se nalazi ispred samog ulaza u dvorac.

Na lijevoj strani dvorskog ulaza nalazi se i rimski kamen za mljevenje a na zidovima dvorišta je uklesano pet kamenih rimskih ploča s različitim natpisima. Dvije takve ploče nalaze se na potpornom zidu kapele Sv. Ane a još nekoliko sličnih ploča pronađeno je u blizini dvorca i u njegovoj široj okolini.

U 5. st. na tom području utvrđen je dvorac, tvrđava koja je primala u sklonište 2000 vojnika sa svim potrebnim namirnicama, vodom i stokom. U ranom srednjem vijeku nastala je tvrđava obzidana prostorom za vojsku, stoku, hranu, vodu te je služila za zaštitu ljudi koji bi bježeći pred opasnošću pronašli zaklon baš tu iza zidina te utvrde.

MOKRICE se u povijesnim izvorima prvi put spominju 1444. godine.

Samo ime Mokrice potječe od riječi mokro, močvara i izvori. Prvi poznati vlasnici bili su SEBRIACHI a među zadnjima su Sigmund do 1558. godine, nakon njega pl. Raeknitz, Ferenc Tahy i Franz baron Stattenberg 1559. godine te 1560. plemić Ambrož GREGORIJANEC sakuplja svu imovinu i postaje jedini vlasnik Mokrica.

Gregorijanci su poslije 1560. godine taj gotski dvorac prezidali i promijenili njegov cjelokupan izgled u utvrđeni renesansni dvorac. Iz tog razdoblja poznat je i grb, koji

prikazuje štit s vranom koja ima strijelu u vratu a iznad nje nalazi se šest kraka zvijezda i polumjesec.

O grbu postoji i legenda koja kaže: »U vrijeme turskih napada na Slovenski teritorij vrane koje su se skupljale na savskim ravnicama prve su osjetile topot turskih konja, te su se u jatima dizale i letjele prema dvorcu te time upozoravale na približavanje opasnosti. Turci su ih gađali strijelama, te je tako jedna vrana bila pogođena strelicom u vrat no ona je ipak uspjela sletjeti u dvorsko dvorište i tako ih upozoriti na tursku opasnost. U zahvalu na junački podvig vrane, Gregorijanec je odlučio taj čin ovjekovječiti stavivši vraninu sliku na počasno mjesto u grbu.

Mokrice, koje su tada bile u posjedu Štefana Gregorijanca nisu bile napadnute niti od Turaka a niti od seljaka, iako je to bilo doba podizanja seljačkih buna. Tako se jedino spominje dvorska ćelija sa spomen pločom o Matiji Gubcu, koji je navodno baš tu bio zatvoren.

Povijesni izvori tvrde da je taj podatak neistinit, već da su na tom mjestu bila zatvorena dva druga značajna sudionika seljačke bune a legenda kaže da su se sa zarobljenim Gubcem kojega su iz Kostanjevice vozili u Zagreb na krunjenje, zaustavljali u svakom dvorcu pa tako i u Mokricama da bi ga pokazali dvoranima.

Kako god bilo legenda o Gubcu održala se je kroz sva stoljeća.

Dvorac su nakon Ambroža naslijedili sinovi Baltazar i Štefan. Štefan je bio hrvatski podban, a umro je 1593. godine. Mokrice su preuzeli sinovi Pavel i Nikolaj. Pavel je bio imenovan za vrhovnog zapovjednika kraljevstva jer je bio hrabar i sposoban.

Ostao je bez nasljedstva jer se nakon tragične smrti zaručnice Dore, koju je zlobna samoborska barunica Klaru dala otrovati, nije želio vjenčati. Njegov brat Nikolaj je imao potomstvo ali su mu dva sina umrla jako mlada tako da je njihovom smrću izumrla i njihova loza Gregorijanaca.

Kasnije kroz povijest tvrdnje se razilaze, pa tako postoji tumačenje dr. Ivana Brlića koji kaže da je udovica Nikolaja Gregorijanca, Ana Marija Ankern svoju kćer Martu vjenčala s Ivanom Mosconom, a Anu Barbaru s grofom Petrom Erdodyjem. Dvije obitelji su bile vlasnice Mokrica do kraja 17. stoljeća.

Iz tog razdoblja još uvijek živi legenda o grofici Barbari Moscon, rođenoj Drašković koja se zbog nesretne ljubavi bacila s vrha tornja. Legenda kaže da se svake godine na imendan Sv. Barbare stara turska topovska kugla tjerana duhom nesretne Barbare tri puta zavrti uokolo dvorskog dvorišta. Ta kugla je bila do drugog svjetskog rata ispred ulaza u dvorac a poslije su je odnijeli u Povijesni muzej u Zagreb. Spomen ploča Barbari Drašković je na potpornom zidu kapele Sv. Ane, a zanimljivo je to da je na toj ploči ona upisana svojim djevojačkim prezimenom, iako je bila vjenčana s grofom Mosconom.

Jedan od Erdodyjevih nasljednika, Nikola grof Erdody je bio i hrvatski ban, umro je 1693. godine kao proslavljeni vojnik i pobjednik nad Turcima, a poslije je dvorac zajedno sa imovinom došao u ruke obitelji AUERSPERG. Turski Dismas se je vjenčao kćerkom bana Erdodyja, Anom Barbarom. Iza njega, Mokrice je naslijedio sin Wolfgang Nikolaj, koji se oženio Marijom Terezijom, groficom Lichtenberg te su oni Mokrice predali sinu Nikolaju Tolentinu Auerspergu, a kasnije Nikoli Francu Auerspergu. Zadnji Auersperg je bio Gustav Nikolaj, koji se oženio barunicom

Matildom ZOIS, koja je bila poznata i kao travarica. Voljela je pomagati seljacima i zato je bila omiljena u seljačkom puku.

Za vrijeme vladavine Auerspergova nastao je i znameniti engleski park kojem je najjači pečat dao Nikolaj Tolentin. On je mnogo putovao po svijetu, te je sa svojih putovanja donosio različite egzotične vrste biljaka koje bi sadio u parku i skrbio za njih. Nažalost postoji i jedna njegova loša odluka, a to je da je dao spaliti većinu mokričkog arhiva kojeg je bilo "za tri pune vlaka", prema izreci domaćih ljudi.

U razdoblju nastajanja parka u Mokricama su imali i rasadnik (metalna konstrukcija sa staklenim stijenama) u kojemu su uzgajali osjetljive biljke (naranču, limun) a koje su poslije posadili na otvoreno dok bi u zimi grijali te iste rasadnike, tako su biljke u njima sigurno prezimljavale.

Kći zadnjeg Auerspergova, Beatrice, 1874. godine vjenčala se s Henrikom von Gagern, porijeklom iz Nizozemske. Imala je tri sina: Nikolaja, koji se vjenčao sa Zlatom, rođenom Halfer Sigetsko, koja je zajedno s majkom upravljala Mokricama, Ivana Hansa, koji je bio slikar i Friedricha Fritza, koji je bio pisac te jako rano napustio Mokrice. Napisao je puno knjiga od kojih je nekoliko prevedeno na slovenski jezik (Cesta, Ljudstvo), jer u njima piše o ovdašnjim krajevima, samim Mokricama i njenoj okolini, o ljudima koji su tu živjeli, o seljačkim bunama...

Zbog financijskih problema Gagerni su već u 1. svjetskom ratu prodali polovinu imovine grofu Economu iz Trsta. Tako da su Economi i Gagerni od 1915 – 1922. godine suvlasnici Mokrica.

Tada je Economo svoj dio prodao Milanu Prpiću, veletrgovcu drvom, koji je zatim sve prodao poduzeću Berger iz Zagreba, koje se je također bavilo preprodajom drva. Gagerni su drugu polovinu prodali Radi Pašiću, koji je nedugo zatim sve prodao Milošu Rafajloviću, industrijalcu iz Beograda, koji je svoj dio prodao poduzeću Berger, tako da je 01.08.1923. Berger iz Zagreba postao jedini vlasnik Mokrica.

1937. godine braća Berger su prodala Mokrice nadškofovskom sjemeništu u Zagrebu.

1941. godine dvorac su zaposjeli Nijemci.

Kada su Nijemci 1945. godine napuštali Mokrice sa sobom su ponijeli većinu vrijednih predmeta iz viteške dvorane: namještaj, slike, barokne peći i kamine.

Poslije rata Mokrice su bile nacionalizirane, a dvorac je služio kao dječji dom za ratnu siročad, poslije dom umirovljenika, a 1952. godine postaje restoran koji se razvija kroz godine.

Danas su Mokrice u vlasništvu poduzeća TERME ČATEŽ d.d. U podnožju Gorjanci, skriven u tišini dvorskog parka, uzdiže se dvorac Mokrice preuređen u hotel visoke kategorije. Primjeren je za goste koji znaju uživati u dvorskom ambijentu i koji će u raskošnom zelenilu dvjestogodišnjeg engleskog parka pronaći mir i spokoj u svojoj duši.

Golf igralište sa 18 polja, neposredno uz dvorac pravi je izazov kako već provjerenim igračima golfa tako i početnicima.

Baroknu raskoš ukusne hrane dočarati će vam kuharski virtuozi u dvorskom restoranu. Obavezno posjetite i bogato opremljeni dvorski vinski podrum gdje se čuvaju ponajbolja slovenska vina. Opustiti se također možete i u dvorskom masažnom studiju.

Dvorac Mokrice je omiljeno mjesto za izvedbu protokolarnih, poslovnih i društvenih susreta. Vjenčanje u čarobnom pejzažu dvorca Mokrice nezaboravan je događaj.

Moramo naglasiti još nešto a to je da su se Mokrice kroz sva vremenska razdoblja i promjene vlasnika mijenjale, a svaki je vlasnik unosio nešto svoje, no ipak su se zadržala vidljiva tri stilska razdoblja a to su: kasna gotika, renesansa i barok.

Spomenut ćemo još i to da kod ulaza u engleski park stoji srednjovjekovna kapela Sv. Ane sa svojom prekrasnom baroknom unutrašnjosti. U kapeli je i grobnica, a na njenom poklopcu su spomen ploče sinovima Nikolaja Gregorijanca Petru i Stjepanu, iako su bili i oni odneseni u Povijesni muzej u Zagreb. Malo dalje, ispod kapele u zagrljaju visokog, starog drveća nalazi se Tiha dolina gdje su pokopani zadnji Auerspergi, Gustav grof, njegova žena Matilda, rođena barunica Zois, njihova kći Beatrice i njen muž Henrik von Gagern.

Nasuprot kapelice nalaze se kopije baroknih kipova Četiri godišnja doba, njihovi originali su ispod arkada na dvorskom dvorištu. Kipove je od grofa Bombellesa iz Boštanja kupio Gustav Auersperg.

Gustav Auersperg je obnovio most koji je bio zatvoren i pokriven hodnikom s prozorčićima, a ispred dvorskih vrata nalazio se pokretni most koji se je podizao u slučaju opasnosti i tako onemogućavao ulazak u dvorac. Je li most bio od kamena ili drveta, još uvijek nije poznato Godine 1854. na ploči koja je uklesana na most ispred ulaza, stoji da je te godine bio obnovljen. Auersperg je osposobio pokretni most koji je svoju funkciju zadnji put imao 1944. na doček Nove godine. Odmah iza toga partizani su napali dvorac.

Izvori:

Dr. Ivan Brlić: Mokrice, grad in park, spomenik naše zgodovine

August Šenoa: Zlatarevo zlato

Friedrich von Gagern: Cesta, Ljudstvo

Ivan Stopar: Gradovi na Slovenskem